

Van data naar inzicht: samen PFAS-informatie beschikbaar maken

Hans Reynders, Marleen Van Damme, Michel Goethals, Karen Van Campenhout
Departement Omgeving, afdeling beleid

DOV netwerkdag “Grondig verbonden”
22 mei 2026

DEPARTEMENT
OMGEVING

Moeilijk te verwijderen uit drinkwater en overall aanwezig: experts waarschuwen voor onderschatting van TFA-risico's

16 december 2025, 03:00

Vlaanderen plant PFAS-bloedonderzoek bij 400 volwassenen

+ Sterk verhoogde dioxines rond verbrandingsoven Bionerga

Hebben we onterecht de pest aan pesticiden? 'Het is een misvatting dat we ze zomaar overboord kunnen gooien'

+ Over veilig drinkwater onderhandelen

PFAS in kippeneieren in Gentse wijk tot 20 keer boven norm: "Eet ze niet meer"

België hoeft niet te wachten op een Europees pfas-verbod om zijn burgers te beschermen

In het nieuws

Vlaanderen wil gebruik van lood in erfgoedsector vrijwaren

Beter leven

Oud speelgoed kan giftig zijn, dan maar nieuw? 'Grootste gevaar komt nu van weekmakers en vlamvertragers'

22 september 2025, 03:00

SnelNieuws

Populaire headsets op 'rode lijst': Bol en MediaMarkt stoppen verkoop koptelefoons door zorgwekkende stoffen

23 februari 2026, 17:33

'Grootste verbod op giftige chemicaliën stelt teleur': bestaat Europees stappenplan uit holle woorden?

+ Temu start terugroepactie na waarschuwing voor gevaarlijke producten door Testaankoop: "Daar kopen is Russische roulette"

VOLKSGEZONDHEID

Watergroep onder verscherpt toezicht geplaatst na verkeerde rapportering drinkwaterkwaliteit

FAST FASHION

Toxische stoffen in kinderkleren: "Hoog tijd voor een label op textiel, net zoals bij voeding"

Programma

1. Van PFAS crisis naar PFAS verkenner
2. Samenwerking en netwerk achter de PFAS-verkenner
3. Concrete toepassingen
4. Kadering in het bredere ZS-beleid en datatrajecten

DEPARTEMENT
OMGEVING

Van PFAS-crisis naar PFAS-verkenner

- PFAS verontreiniging op en rond 3M-site
- Aanstelling opdrachthouder door VR (juli 2021)
 - Nood aan inventarisatie metingen, onderzoeken
 - Procedures om meetgegevens samen te brengen en koppelbaar te maken
 - Nood om info delen te vereenvoudigen en te zorgen voor transparantie
- DOV biedt waaier aan mogelijkheden voor publieke/ ingelogde gebruiker
 - Uitbreiding met extra verkenner kon eenvoudig
 - Voor elke dataset gepaste datastroom bepalen en opzetten

Van PFAS-crisis naar PFAS-verkenner

Parlementaire onderzoekscommissie PFOS-PFAS (2021-2022)

- Betere samenwerking VO/ coördinatie aanpak PFAS/ZS
 - Beleidsdomeinoverschrijdende hub
 - Performant databeheer
- Een doeltreffende aanpak van 3M
- Efficiënt Vlaams beleid m.b.t. PFAS/ ZS
- Samenwerking met federale overheid
- Ambitieuw Europees beleid inzake PFAS/ ZS

Van PFAS-crisis naar PFAS-verkenner

Functie PFAS verkenner:

- **Actief publiek ontsluiten van alle relevante data**
 - Wat wordt verwacht ? Inventaris bij start opgemaakt !
 - Welke informatie is reeds voorhanden ?
 - Hoe kan men gebruik maken van de data ?
- **Werkinstrument voor betrokken organisaties – naast publieke data ook intern gedeelde data**
 - Welke organisaties hebben toegang ?
 - Hoe kan een gebruiker toegang krijgen ?

Samenwerking en netwerk PFAS-verkenner

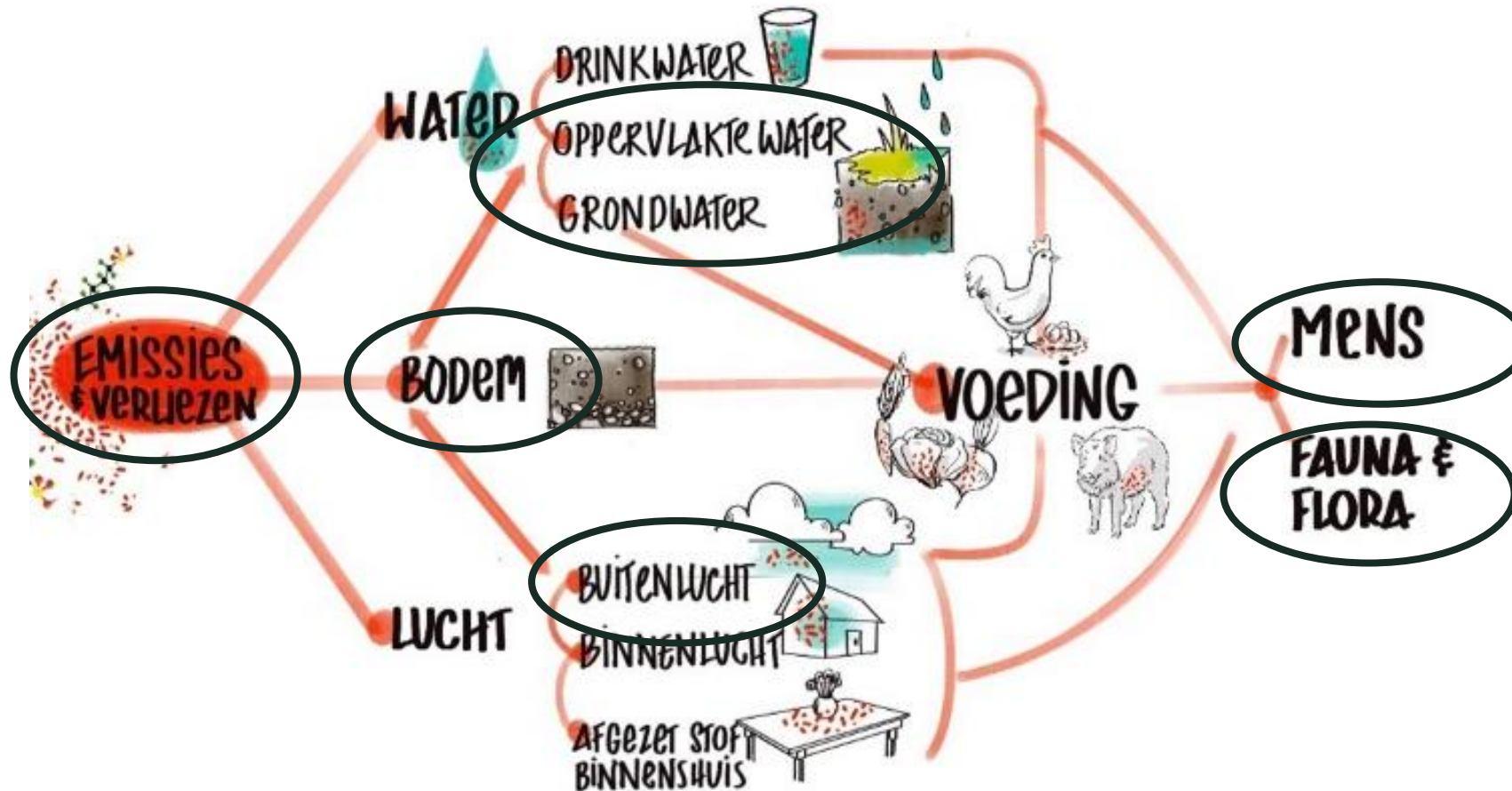
Dankzij instrument en netwerk kunnen een aantal beleidsvragen beantwoord worden.

Samenwerking en netwerk PFAS verkenner

Samenwerking en netwerk PFAS verkenner

Analyseresultaten

- Afvalwater
- Biota
- Bodem
- Effluent
- Grondwater
- Lucht
- Oppervlaktewater
- Regenwater
- Waterbodem
- Lucht

Risicolocaties

Adviesgebieden

- No regret zones

Vergunningen

- Grondwater
- Lozing

Toegang tot de PFAS verkenner

- ▶ Data staat maximaal publiek
- ▶ Voor een beperkt deel van de informatie en in het kader van een aantal administratieve processen (bv. het voorbereiden van de communicatie rond NRM zones) is er beveiliging ingesteld

VO – organisaties en lokale besturen: kunnen aan betrokken medewerkers rechten toekennen

Pagina's / ... / Rechten toekennen aan gebruikers

Toegang tot de PFAS-verkenner

Gemaakt door Marleen Van Damme, laatste wijziging op feb. 06, 2025

① Sedert 15/11/2021 is de [PFAS-verkenner](#) publiek gelanceerd en is een eerste set aan data voor iedereen beschikbaar gesteld.
Raadpleeg de [help-pagina](#) voor verdere toelichting.

De PFAS-verkenner wordt gradueel opgebouwd met de bedoeling maximaal publieke toegang te voorzien tot de data die m.b.t. deze problematiek gebundeld wordt.

Intern wordt verder gewerkt in een beveiligde omgeving enerzijds ter ondersteuning van de interne werkprocessen en anderzijds om alle vooropgestelde publiek te ontsluiten datasets klaar te maken voor publicatie.

Medewerkers van organisaties betrokken bij PFAS problematiek kunnen, na inloggen op de [portal van Databank Ondergrond Vlaanderen](#), de intern beschikbare data in de PFAS-verkenner consulteren. De lokale beheerder van hun organisatie geeft daarvoor de nodige rechten aan deze bevoegde medewerkers. De lokale beheerder kent deze rechten via het [gebruikersbeheer van de Vlaamse overheid](#).

- doelgroep 'organisaties binnen de VO': de lokale beheerder kent de bevoegde medewerkers het profiel '**PFAS Raadpleger**' toe binnen het gebruikersrecht '**Databank Ondergrond Vlaanderen (Ambtenaar)**'.
- doelgroep 'Lokale Besturen': de lokale beheerder kent de bevoegde medewerkers het profiel '**PFAS Raadpleger**' toe binnen het gebruikersrecht '**Databank Ondergrond Vlaanderen Externe gebruiker**'.
 - De lokale beheerder kan dit recht enkel toekennen als het lokaal bestuur de typering '**DOVPFASAFN**' heeft gekregen. Deze typering werd door de applicatiebeheerder DOV voor alle lokale besturen toegekend.
- doelgroep 'Economische Actoren': de lokale beheerder kent de bevoegde medewerkers het profiel '**PFAS Raadpleger**' binnen het gebruikersrecht '**Databank Ondergrond Vlaanderen Externe gebruiker**'.
 - De lokale beheerder kan dit recht enkel toekennen als de organisatie de typering '**DOVPFASAFN**' heeft gekregen. Dit wordt ingeregeld gebracht door de applicatiebeheerder DOV.

Wenst u na te gaan wie uw lokale beheerder is dan kan dit via '[Mijn Profiel](#)'.

① Tip: Een medewerker van de betrokken organisaties uit de **doelgroep Economische actoren** kan zichzelf registreren en de rechten toegekend krijgen na zelfregistratie:

https://zelfregistratie-gebruikersbeheer.vlaanderen.be/user/aanvraag?tdg=EA&an=55&ec=DLNE_Milieuloket_DOV_EA_CompEnt_DOVExterneGebruiker&ctx=DovPFASRaadpleger

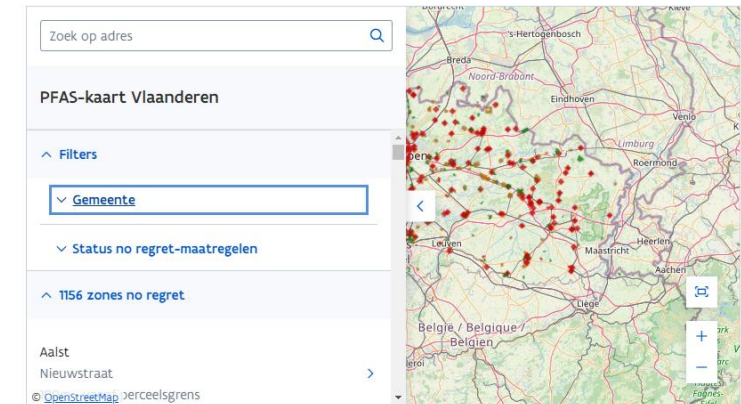
In onderstaand formulier dient de betrokken medewerker het KBO-nummer in te vullen van de organisatie waarvoor de medewerker taken uitvoert in het kader van dit project.

Toepassing: PFAS no-regretzones

- ▶ PFAS-kaart : “Actuele no regret zones”
 - in PFAS-website
 - Interactie PFAS-website en PFAS-verkenner

PFAS-kaart Vlaanderen

Weergave Kaart Lijst

Resultaten voor de doorprik

Locatie: XY (Lambert72) – 159419 215698 / GPS (Lat/Long) – 51.2511 4.5037 / Z (DHM II) – 9.59 m TAW

Dichtstbijzijnde adres: Venstraat 153, 2900 Schoten

Actuele no regret zones (PFAS):

Pfasdossiernr	Gemeente	Straat	Begrenzing zone met nrm	No regret maatregelen	Datum beslissing	Datum publicatie	Zo
96586	Schoten	Theofiel Van Cauwenberghslei	100m - vanaf perceelsgrens	No regret maatregelen	28/02/2022	14/03/2022	14/
96586	Schoten	Theofiel Van Cauwenberghslei	500m - vanaf profiel	No regret maatregelen	28/02/2022	14/03/2022	14/

<https://www.vlaanderen.be/pfas-vervuiling/schoten-no-regret-maatregelen-pfas#no-regret-maatregelen-theo-van-cauwenberghslei-38>

PFAS-VERVUILING

No regret-maatregelen Theo Van Cauwenberghslei 38

Op de site:

- Laat kinderen niet spelen op onbedekt terrein op de site.
- Afhankelijk van het gebruik en de weersomstandigheden: maak het verharde terrein op de site regelmatig schoon met water.
- Vermijd dat braakliggende of losse grond op de site versuift of verwaait.

Bedenk losse grond op de site met grasmatten, bodendoeken, boomschors of kiezel. Of zaai losse grond in met gras of een andere dichte begroeiing. Doe dat ook met zand- of grondhopen.

In een zone van 100m rond de site- te rekenen vanaf de perceelsgrens:

- Voor alle omwonenden:
 - Eet geen zelfgeleide groenten en zelfgeleide fruit.
 - Eet geen eieren van eigen kippen.
 - Eet geen zelfgeleide kleinvee, zoals kippen en konijnen.
 - Gebruik uw compost niet als meststof voor uw tuin.
 - Vermijd dat braakliggende of losse grond versuift of verwaait.
 - Bedenk losse grond op de site met grasmatten, bodendoeken, boomschors of kiezel. Of zaai losse grond in met gras of een andere dichte begroeiing. Doe dat ook met zand- of grondhopen.
- Goede hygiëne toepassen:
 - Was uw handen regelmatig, zeker voor de maaltijd.
 - Maak uw huis binnen schoon met water.
 - Afhankelijk van het gebruik en de weersomstandigheden: Maak verharde delen buiten, zoals uw oprit en terras, schoon met water.

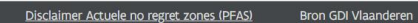
Op de site en in een zone van 500m rond de site: - met middelpunt peilbus SW2:

- Gebruik uw putwater niet als drinkwater, ook niet om thee, koffie of ijsblokjes te maken of er mee te koken.
- Gebruik uw putwater niet om uw zwembad vullen en moestuï water te geven.
- Putwater kan gebruikt worden voor laagwaardige toepassingen zoals uw auto wassen, toilet doopvoelen, oprit afsputten en sierplanten water geven maar vanuit duurzaamheids oogpunt gebruikt u hiervoor best regenwater i.p.v. grondwater.

Algemene aanbevelingen voor alle omwonenden van mogelijk PFAS-verontreinigde zones:

- Gezonde voeding is voor iedereen belangrijk. Volg de aanbevelingen in de voedingsdriehoek en eet.

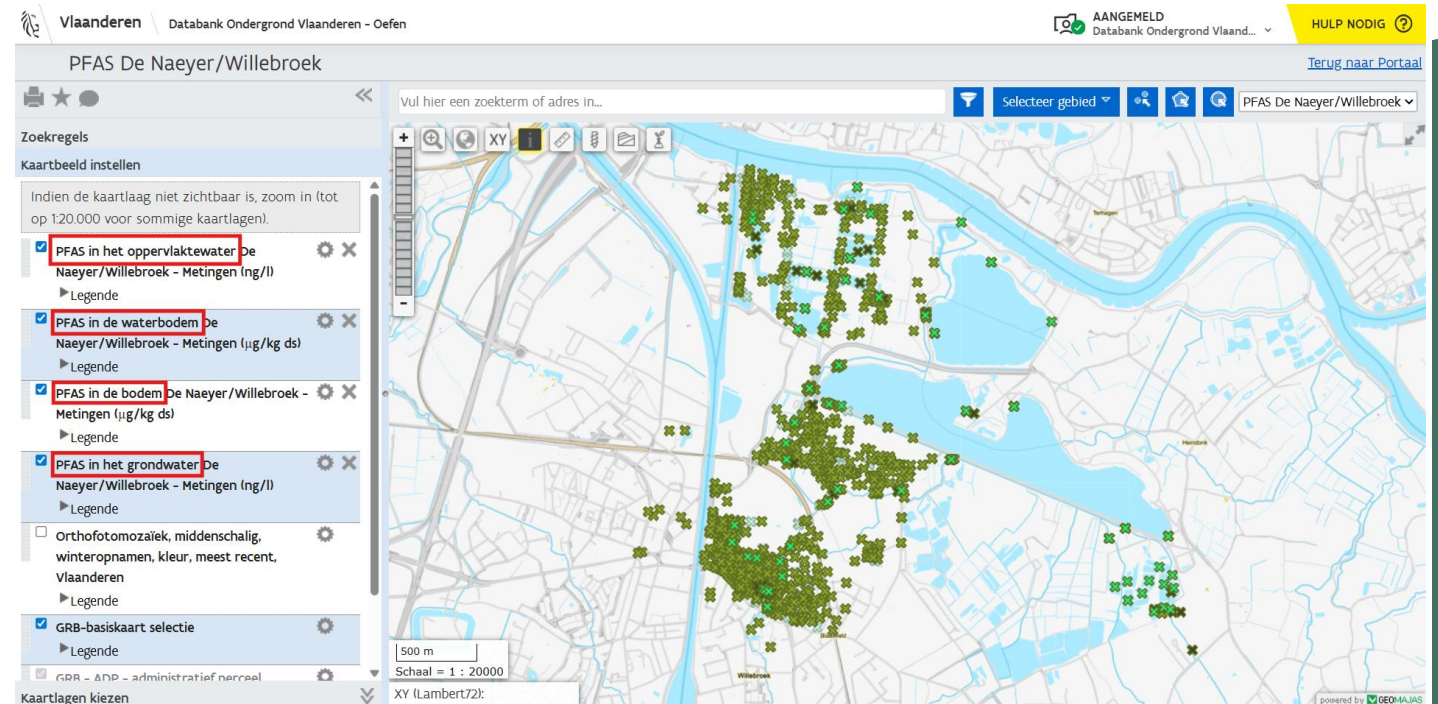
- Beschikbare data koppelen als basis voor beslissingen

Toepassing in onderzoekscontext: PFASTER

- ▶ Het LIFE-project PFASTER (<https://ovam.vlaanderen.be/web/pfaster>)
 - gestart in het najaar van 2024 en zal 5 jaar lopen.
- ▶ **Willebroekverkenner**
 - Data wordt onder de partners gedeeld in een beveiligde omgeving via Willebroekverkenner.
 - Medewerkers van organisaties betrokken bij het LIFE project PFASTER kunnen na inloggen op de portaal van Databank Ondergrond Vlaanderen de Willebroekverkenner consulteren.

- ▶ Welke data?
 - Oppervlaktewater
 - Waterbodem
 - Bodem
 - Grondwater
 - Biota (planten, zoogdieren, vogels en vissen)

Bodemverontreinigingsfiche

Bodemverontreinigingsfiche Databank Ondergrond Vlaanderen

OVAM Bodembeheer

De OVAM streeft samen met u naar een gezonde bodem in Vlaanderen. Om dat doel te bereiken, beheert de OVAM een Grondeninformatieregister met informatie van de gemeentelijke inventaris van risicogronden en bodemrapporten. [Hier](#) vindt u meer informatie over het beheer van het grondeninformatieregister.

De OVAM is niet verantwoordelijk voor de juistheid van de informatie die door derden aan haar werd verstrekt. Voor meer informatie, lees onze [disclaimer](#).

Kadastrale gegevens

Afdeling	12403 MECHELEN 3 AFD
Sectie	D
Nummer	88 X 0
Capakey	12403D0088/00X000
Adres	Hendrik Consciencestraat 1A, 2800 Mechelen

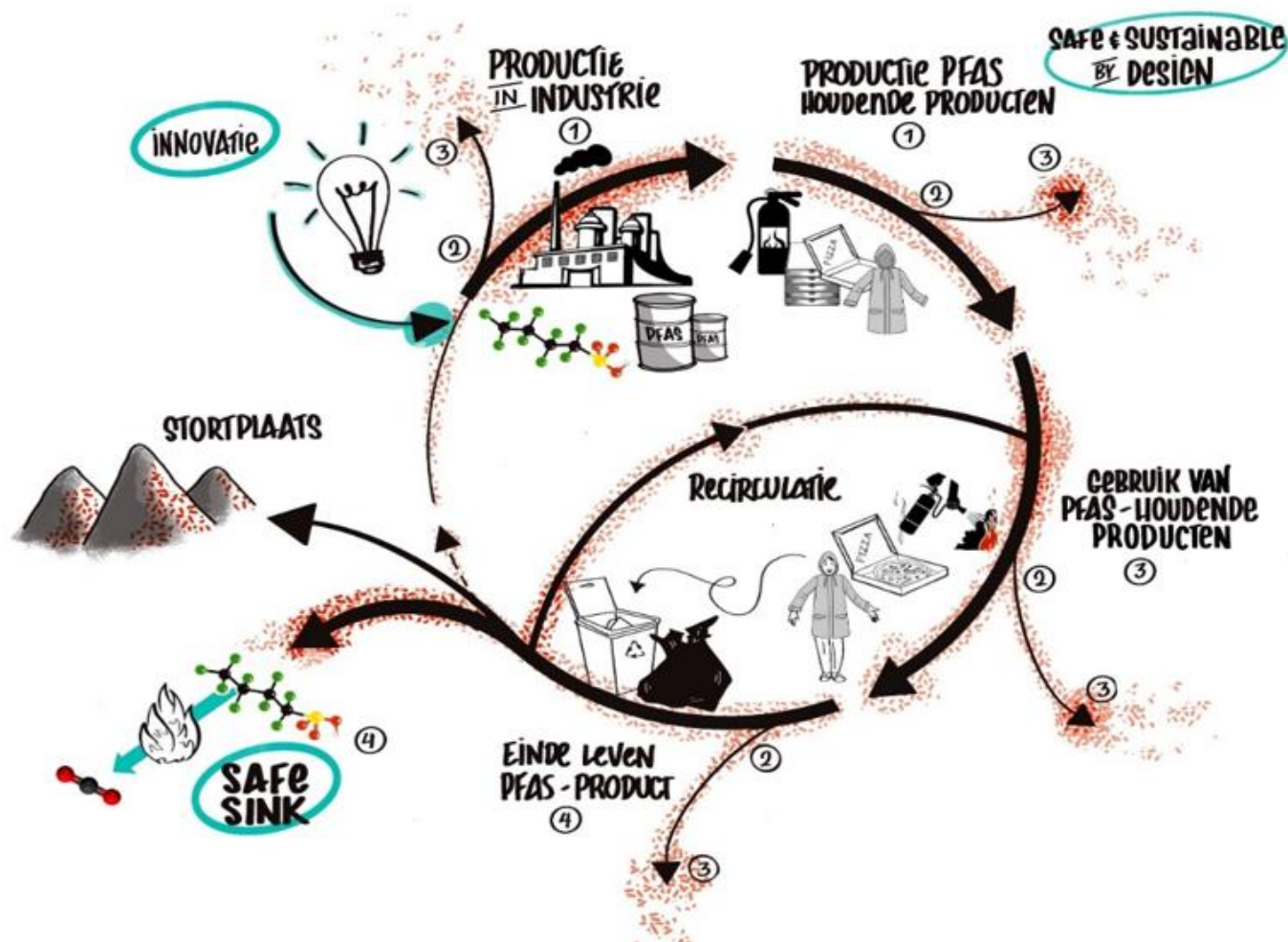
OP DEZE PAGINA

- Kadastrale gegevens
- Informatie uit gemeentelijke inventaris van risicogronden
- Opdrachten
- Bodemkwaliteit
- Gebruiksadviezen en andere maatregelen
- Aandachtsgebieden
- Bodemzorg
- Veelgestelde vragen over ...

Verder 'deze grond' genoemd.

- Kadastrale gegevens (+ link naar bodemverontreinigingsverkenner)
- Informatie uit de gemeentelijke inventaris
 - Uitspraak over de status risicogrond
 - Lijst van de risico-inrichtingen
- Opdrachten
 - Overzicht van de opdrachten waarin het perceel zit + besluitbrieven (geanonimiseerd)
- Bodemkwaliteit
 - Uitspraak over de bodemkwaliteit
 - Opsomming van de verontreinigingen
- Gebruiksadviezen en andere maatregelen
 - Gebruiksadviezen
 - Andere maatregelen (VZM – Veiligheidsmaatregelen – Gebruiksbeperkingen)
- Aandachtsgebieden
 - Aandachtsgebied PFAS-vervuiling
 - Milieugezondheidskundig aandachtsgebied
 - Aandachtsgebied antropogene radonrisicozone
- Stortplaatsen
- Bodemzorg
- Veelgestelde vragen

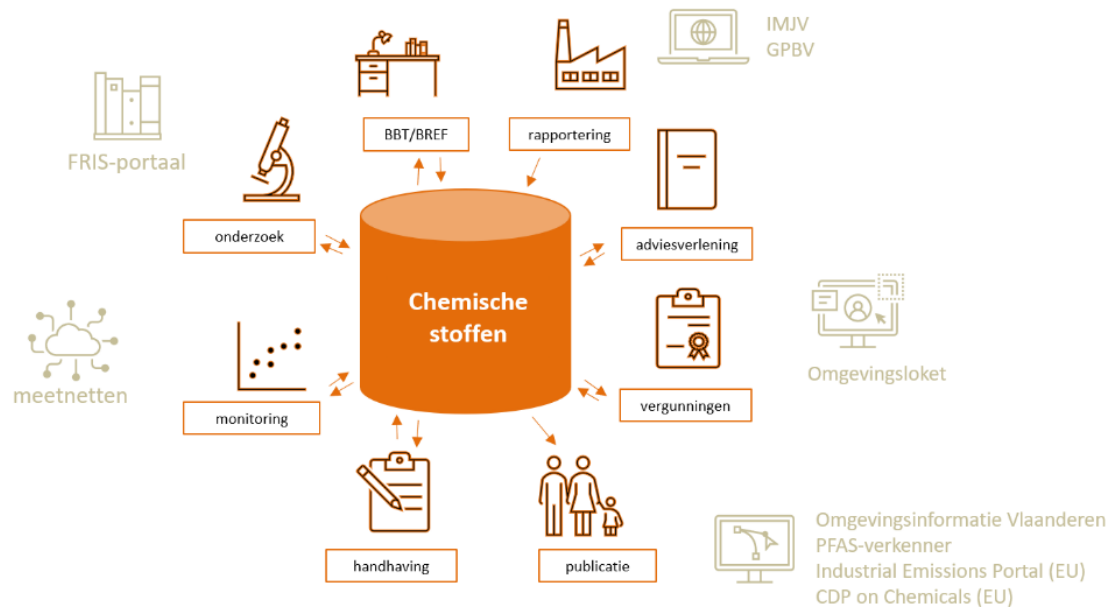
Van PFAS naar ZS – ontwerpbeleidsplan

Systemische aanpak

1. Inventarisatie, monitoring en onderzoek
2. Uitmaken en veilig hergebruik
3. Emissiebeperking
4. Blootstellings- en impactreductie
5. Herstel (sanering)
6. Governance

Naar een performant databeheer PFAS/ZS

- Van PFAS naar ZS
 - 1 ZS lijst, uniforme stofbenaming
 - Prioritering van ZS
- Naar integrale visie op data- en kennisbeheer ZS
 - rol van PFAS-verkenner hierin

- Meer data in PFAS verkenner
 - Grondverzetsdata
- Meer openbaarheid van milieu-informatie
 - PFAS verkenner
 - Omgevingsinformatie Vlaanderen?

